

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-01-23
Besvaras senast
2025-01-29 kl. 12.00

Till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:710 Översyn av PDCA-avtalet mellan EU och Kuba

Ett politiskt dialog- och samarbetsavtal, ett så kallat PDCA (Political Dialogue and Cooperation Agreement), mellan EU och Kuba undertecknades 2016 och godkändes av EU-parlamentet 2017. Sedan dess har alla EU:s medlemsländer utom Litauen ratificerat avtalet. Avtalet ratificerades även av Kuba. Det sades att avtalet innebär att EU:s relationer med Kuba förs in under en enhetlig ram. Inom denna ram var det meningen att EU skulle kunna upprätta en årlig människorättsdialog med Kuba, tillsammans med flera andra politiska dialoger. Detta var naturligtvis en naiv tro.

Avtalet har inte lett till förbättringar av situationen för de mänskliga rättigheterna på Kuba. Tvärtom finns det i dag över 1 400 politiska fångar på Kuba. Den kommunistiska diktaturen på Kuba har förvägrat sitt folk de mest grundläggande medborgerliga fri- och rättigheterna i över sex decennier.

Samma regim har fungerat som en entusiastisk sovjetisk och rysk proxy, som aktivt deltagit i utländska interventioner från Angola till nu Ukraina. Utöver detta har Havannaregimen aktivt arbetat för att undergräva demokratin i hela regionen, med en direkt roll i att stödja diktaturer i Venezuela och Nicaragua.

EU finansierar också olika utvecklingsprojekt som stöder förtryck och bristfälliga totalitära institutioner. För närvarande finansierar EU enligt uppgift 80 projekt på Kuba till ett värde av 155 miljoner euro. Finansieringen riktas till organisationer kopplade till regimen. Men det mesta av EU:s stöd går via FN, som förmedlar medlen. Detta händer medan den kubanska diktaturen inte tillåter särskilda rapportörer för mänskliga rättigheter att resa till Kuba för att besöka politiska fångar, aktivister eller egenföretagande kubaner. FN-hjälp anklagas också för att användas av regimen mot befolkningen.

Faktum är att EU:s finansiering av tyranni på Kuba endast har tjänat till att uppmuntra förtrycket. De miljarder som Europa skjutit till genom PDCA med den kubanska regimen och Parisklubbens kreditlinjer och efterlåtelse av lån har inte nått Kubas folk. Det har finansierat regimen som förtrycker dem.

Efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har den kubanska regimen förklarat fullt stöd till den ryska aggressionen och fördjupat sitt samarbete med Ryssland såväl som med de ryska allierade Belarus och Iran.

I mars 2023, innan kubanska trupper skickades till Europa, träffades Raúl Castro och Nikolaj Patrusjev, sekreterare för Rysslands säkerhetsråd, i Havanna för att anpassa sina militära prioriteringar till varandra. De drog slutsatsen att det fanns ett behov av ett större samarbete mellan deras arméer i frågor som hot från väst och att motverka färgrevolutioner på Kuba och i Europa.

På Kuba pågår folkliga protester mot förtrycket, och det finns möjligheter att hjälpa folket att få till en förändring. Ett sätt att bidra till en sådan förändring är att EU upphör med sin sponsring av den förtryckande regimen.

Jag har vid åtskilliga tillfällen lyft frågan om PDCA med tidigare statsråd. Statsrådet har varit tydlig i att hans bedömning är att det finns skäl som talar för en översyn av EU:s engagemangspolitik och PDCA-avtalet, inklusive EU:s bistånd till Kuba, och att han kommer att verka för att en översyn av PDCA sker.

”Detta sker genom att inom EU-samarbetet ta upp frågan för diskussion samt genom att samla stöd från andra medlemsstater för linjen att en översyn nu är befogad”, svarade han på en skriftlig fråga (2022/23:910).

I uppföljande skriftliga frågor (2023/24:214; 2023/24:763) undrade jag vilka åtgärder statsrådet vidtagit inom EU-samarbetet för att få till stånd en översyn av avtalet och hur det har gått med samtalen inom EU om att få till en översyn av avtalet. Jag undrade också vilka andra medlemsstater som eventuellt har anslutit sig till den svenska linjen om att en översyn är befogad.

Statsrådet har svarat att Sverige under hösten 2023 inom ramen för EU-samarbetet uppmanat till att en diskussion inleds om PDCA och dess resultat. Han har i sina svar också betonat att för att en översyn ska ske krävs stöd från ett flertal medlemsländer och att Sverige inom EU-samarbetet fortsätter vara tydligt med att man ser att nuvarande engagemangspolitik med Kuba inte ger önskad effekt. Vilka, om ens några, andra medlemsstater som anslutit sig till den svenska linjen har jag dock ännu inte fått svar på.

I en ny fråga (2023/24:1084) undrade jag på vilket sätt statsrådet och den svenska regeringen driver sin linje inom EU om att få till en översyn av PDCA, och jag undrade åter igen vilka andra medlemsstater som hittills har anslutit sig till den svenska linjen om att en översyn nu är befogad.

Statsrådet svarade då att regeringen delar oron över utvecklingen i Kuba, de nära relationerna till Ryssland och avsaknaden av framsteg vad gäller mänskliga fri- och rättigheter och demokrati och att Sverige vid upprepade tillfällen har lyft frågan i Bryssel, vilket har medfört att det nu förs en diskussion om resultaten av PDCA-avtalet inom ramen för EU-samarbetet.

Statsrådet betonade då återigen att det för att en översyn ska ske krävs stöd från ett flertal medlemsländer och att detta arbete pågår. Han meddelade då, utan att specifikt säga vilka, att det finns ett antal länder som står närmare Sveriges position, och ett nära samarbete med dessa är prioriterat. Statsrådet lovade då också att fortsätta driva frågan och söka stöd för den i EU.

Det har nu snart gått ett halvår sedan jag lyfte frågan, och sedan dess har också det tidigare statsrådet bytt ansvarsområde och ett nytt statsråd tillträtt.

Jag vill därför fråga statsrådet Benjamin Dousa:

Vad har skett i frågan om en översyn av PDCA, och vilka andra medlemsstater har hittills anslutit sig till den svenska linjen om att en översyn är befogad?

.....

Björn Söder (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck